

15.11.2018

Viite: OKM/49/010/2018, Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöstä

Asia: **Luonnos hallituksen esityksestä laiksi CSC:stä ohittaa yksityiset kulttuuriperintöorganisaatiot**

Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry on tutustunut luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja ilmaisee huolensa lakiesityksen 3 §:ssä määritellystä yhtiön asiakaskunnasta, jossa ei mainita lainkaan julkisen sektorin ulkopuolisia yleisen edun mukaista arkistotoimintaa harjoittavia kulttuuriperintöorganisaatioita.

Lakiluonnoksen 2 §:n mukaan CSC:n tehtävänä on kehittää ja ylläpitää kansallisen tietoinfrastruktuurin palveluja tieteen, kulttuurin ja julkishallinnon tarpeisiin. Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry edustaa yhdeksää valtionapua saavaa yksityistä keskusarkistoa, joita ovat Kansan Arkisto, Keskustan ja Maaseudun Arkisto, Porvarillisen Työn Arkisto, Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto, Suomen Urheilumuseon arkisto, Svenska centralarkivet, Toimihenkilöarkisto, Työväen Arkisto ja Urho Kekkosen arkisto. Yksityiset keskusarkistot ry:n jäsenarkistot kuuluvat niihin OKM:n hallinnonalalla toimiviin kulttuuriperintöorganisaatioihin, joiden tarpeita CSC tällä hetkellä palvelee.

Lakiluonnoksen mukaan (s. 14) esitys ei aiheuttaisi muutoksia CSC:n nykyisiin tehtäviin. Esityksessä kuitenkin rajattaisiin pois mahdollisuus suoraan asiakassuhteeseen CSC:n ja valtionapua saavien yksityisten keskusarkistojen välillä. Tämä tulisi muuttamaan merkittäväällä tavalla nykyisiä toimintarakenteita ja asettamaan rajoituksia tuleville palveluille.

Nykyisin CSC tarjoaa Kulttuuriperintö-PAS-palvelua arkistojen, kirjastojen ja museoiden digitaalisten tietovarantojen pitkäaikaissäilyttämiseen. Palvelu on esimerkiksi valtionapua saaville yksityisarkistoille ilmainen, se vaatii OKM:n hyväksynnän ja sopimuksen allekirjoittamisen CSC:n kanssa. Jos uusi CSC-laki säädetään esitetyssä muodossa, tämä tulisi mahdottomaksi, sillä suoraa asiakassuhdetta ei voitaisi solmia yksityisarkiston ja CSC:n kanssa. Samoin voimassaolevat sopimukset digitaalisten tietovarantojen pitkäaikaissäilyttämisestä jouduttaisiin solmimaan uudelleen ministeriön kanssa, tai pahimmassa tapauksessa purkamaan.

Nykyisin CSC ylläpitää keskeisten kulttuuriperintöjärjestelmien palvelin- ja sovellusratkaisuja, kuten Finnaa ja AHAA:ta, joiden käyttö sopimukset yksityiset arkistot solmivat Kansalliskirjaston ja Kansallisarkiston kanssa. Jos uusi CSC-laki säädetään esitetyssä muodossa, se lukitsee nykyisen sopimuskäytännön ainoaksi mahdolliseksi myös tulevaisuudessa. Vaikka tilanteiden, organisaatioiden ja rakenteiden muuttuessa tulisi

tarkoituksenmukaisemmaksi solmia sopimus suoraan CSC:n kanssa, laki ei jatkossa sitä sallisi.

Lakiesitys on myös ristiriidassa Kansallisarkiston laatiman vuodelle 2020 ulottuvan strategian (Strategia 2020) kanssa. Strategian mukaan Kansallisarkisto tukee pysyvää valtionavustusta saavien yksityisten arkistojen toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua tavoitteena tila- ja tietojärjestelmäratkaisujen kustannustehokkuus. Keskeisenä välineenä yksityisarkistolain tavoitteiden saavuttamisessa on valtioapuarkistojen hankintapolitiikka, kokonaisarkkitehtuuri ja toimitilastrategia. CSC:n asiakkaiden rajoittaminen julkiselle sektorille vaikeuttaisi yksityisten keskusarkistojen pääsyä mm. yhteisiin tietojärjestelmä- ja kokonaisarkkitehtuuriratkaisuihin.

Näillä perusteilla Yksityiset keskusarkistot - De privata centralarkiven ry esittää, että lakiin CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisestä osakeyhtiöstä lisätään seuraava säännös:

3 § Asiakkaat

[--] Yhtiön asiakkaita voivat lisäksi olla:

7) valtionhallintoon kuulumattomat yleisen edun mukaista arkistotoimintaa harjoittavat kirjastot, arkistot ja museot

Helsingissä 15.11.2018

Arto Alajoutsijärvi

Puheenjohtaja

Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry